

**MAGYAR
KÉMIKUSOK LAPJA**
HUNGARIAN CHEMICAL JOURNAL

LXXIV. évf., 1. szám, 2019. január

A Magyar Kémikusok Egyesületének
– a MTE SZ tagjának –
tudományos ismeretterjesztő
folyóirata és hivatalos lapja

Szerkesztőség:

Felelős szerkesztő: KISS TAMÁS
[SEKERES GÁBOR] örökös főszerkesztő,
Olvasószerkesztő: SILBERER VERA
Tervezőszerkesztő: HORVÁTH IMRE

Szerkesztők:

ANDROSITS BEÁTA, BANAI ENDRE,
LENTE GÁBOR, NAGY GÁBOR,
PAP JÓZSEF SÁNDOR, RITZ FERENC,
ZÉKÁNY ANDRÁS

Szerkesztőségi titkár: SÜLI ERIKA

Szerkesztőbizottság:

SZÉPVÖLGYI JÁNOS,
a szerkesztőbizottság elnöke,
ANTUS SÁNDOR, BIACS PÉTER,
BUZÁS ILONA, HANCSÓK JENŐ,
JANÁKY CSABA, KALÁSZ HUBA,
KEGLEVICH GYÖRGY, KOVÁCS ATTILA,
LIPTAY GYÖRGY, MIZSEY PÉTER,
MÜLLER TIBOR, NEMES ANDRÁS,
ifj. SZÁNTAY CSABA, SZABÓ ILONA,
TÖMPE PÉTER, ZÉKÁNY ANDRÁS

Kapják az Egyesület tagjai és a megrendelők
A szerkesztésért felel: KISS TAMÁS

Szerkesztőség: 1015 Budapest, Hattyú u. 16.

Tel.: 36-1-225-8777, 36-1-201-6883

Fax: 36-1-201-8056

Email: mkl@mke.org.hu

Kiadja a Magyar Kémikusok Egyesülete
Felelős kiadó: ANDROSITS BEÁTA
Nyomdai előkészítés: Planta-2000 Bt.
Nyomás: Pauker Nyomda
Felelős vezető: VÉRTES GÁBOR
ügyvezető igazgató

Terjeszti a Magyar Kémikusok Egyesülete
Az előfizetési díjak befizethetők a CIB Bank
10700024-24764207-51100005 sz.
számlájára „MKL” megjelöléssel
Előfizetési díj egy évre 10 200 Ft
Egy szám ára: 850 Ft. Külföldön terjeszti
a Batthyany Kultur-Press Kft.,
H-1014 Budapest, Szentháromság tér 6.
1251 Budapest, Postafiók 30.
Tel./fax: 36-1-201-8891, tel.: 36-1-212-5303

Hirdetések-Anzeigen-Advertisements:
SÜLI ERIKA

Magyar Kémikusok Egyesülete,
1015 Budapest, Hattyú u. 16.
Tel.: 36-1-201-6883, fax: 36-1-201-8056,
e-mail: mkl@mke.org.hu

Aktuális számainak tartalma,
az összefoglalók és egyesületi híreink,
illetve archivált számainak honlapunkon
(www.mkl.mke.org.hu) olvashatók

Index: 25 541

HU ISSN 0025-0163 (nyomtatott)

HU ISSN 1588-1199 (online)

DOI: 10.24364/MKL.2019.01

A lapot az MTA MTMT indexeli, és a REAL,
továbbá az Országos Széchényi Könyvtár
(OSZK) Elektronikus Periodika Adatbázisa
és Archívuma (EPA) archiválja

A Magyar Kémikusok Lapja új évi első számának beköszöntőjében az előttünk álló 2019. évre tekintve azokat az eseményeket szeretném kiemelni, amelyek fémjelzik az új év különleges fontosságát a Magyar Kémikusok Egyesülete (MKE) és a kémikustársadalom számára.

A 2019-es évet az ENSZ a Kémiai Elemek Periódusos Rendszere Nemzetközi Événak nyilvánította. 150 év telt el azóta, hogy Dmitrij Ivanovics Mengyelejev orosz kémikus közzétette az általa kidolgozott periódusos rendszert. Ugyancsak kerek évfordulót, alapításának 100 éves évfordulóját ünnepli 2019-ben az IUPAC (International Union of Pure and Applied Chemistry), az egységes nemzetközi kémiai nomenklatúra kialakítására létrehozott világszervezet. A nemzetközi ünnepi évben a Magyar Tudományos Akadémia Kémiai Tudományok Osztályával számos közös rendezvényt készülnünk.

Egyesületünkhöz közvetlenül kötődően is lesz ünnepi alkalom. A kolozsvári székhelyű Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT) Kémiai Szakosztálya szervezésében a Nemzetközi Vegyészkonferencia 25 éves jubileumi konferenciája alkalmából, Fabinyi Rudolf (1849–1920) kolozsvári professzor, az MKE alapító elnökének tiszteletére, az EMT-vel közösen emléktábla avatására készülnünk az ősz folyamán.

A Magyar Kémikusok Egyesülete életében 2019 fontos év lesz a vezetőségválasztás miatt is. A tavasz folyamán megújul a szakosztályok, szakcsoportok, munkahelyi csoportok és területi csoportok vezetősége, és a májusi közgyűlés feladata lesz az MKE vezető testületeinek tagjait és vezetőit megválasztani.

Mozgalmas évről nézünk előre. Remélem, számos rendezvényen személyesen is találkozhatunk a tagjainkkal és a kémiai témák iránt érdeklődőkkel. Nagyon bízom abban, hogy a megújult Fialatok Fóruma hasznos programok révén sikerrel aktiválja a fiatal kémikusokat az MKE életében való részvételre.

Az évkedzeti pihenőidőben kellemes olvasási forrásként tisztelettel ajánlom az MKL januári számát, amelyben többek között olvashatnak az Egerben működő Varázstorony Természettudományi Pályaorientációs és Módszertani Központ munkájáról, egy Junior Prima-díjas kutatóról szakmai elkötelezettségéről, egy fiatal akadémikus életútját meghatározó filozófiájáról, valamint az élelmiszer-tudomány néhány újabb eredményéről és számos egyéb érdekes témáról.

A Magyar Kémikusok Egyesülete vezetősége nevében egészségben és sikerekben gazdag, boldog új esztendőket kívánok!

2019. január

Simonné Prof. Dr. Sarkadi Livia
az MKE elnöke

TARTALOM

KÖZOKTATÁS – TANÁRI FÓRUM

Murányi Zoltán: Tanárképzés Egerben. A Varázstorony Természettudományi Pályaorientációs és Módszertani Központ

2

OKTATÁS

Valószínűleg jó utat választottam. Beszélgetés **Dömötör Orsolya** Junior Prima-díjas kutatóval

6

VEGYIPAR ÉS KÉMIATUDOMÁNY

ÉLELMISZER-ALKOTÓK KÉMIÁJA

Jánosi Anna, Horváth-Szancics Enikő, Nagy András, Némethné

Szerdahelyi Emőke, Szabó Erika, Takács Krisztina: Bioaktív molekulákra alapozott kutatások a NAIK ÉKI-ben. Második rész.

Fehérje- és DNS-alapú vizsgálatok

9

Kiskó Gabriella: Természetes antimikrobás vegyületek alkalmazása az élelmiszer-biztonság és -minőség fokozására

13

Kíváncsiságvezérelt kutatás. Beszélgetés **Felinger Attila** Széchényi-díjas professzorral

18

VEGYIPAR- ÉS KÉMIATÖRTÉNET

Inzelt György: Tudósok és az első világháború

20

ÉVFORDULÓNAPTÁR, 2019

Próder István: Magyar vonatkozású kémia- és vegyipartörténeti évfordulók

25

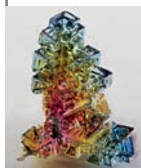
VEGYÉSZLELETEK

Lente Gábor rovata

32

A HÓNAP HÍREI

34

Címlapponk:

Mesterséges
bizmutkristály.
Az irizálást a nagyon
vékony felületi
oxidréteg okozza.
Fotó: Heinrich Pniok
(www.pse-mendeleejev.de)